

CAPUT III

DE SUBJECTO SACRAE ORDINATIONIS.

108. Ut hanc materiam amplam et implexam aliquo ordine exponamus, in primis videbimus de subjecto idoneo sacrae ordinationis, idest quaenam persona ad statum clericalem accedere et admitti possit aut debeat; deinde de intentione in eadem persona necessaria disseremus. Etiam hac in re disciplina Ecclesiae Orientalis quam breviter exponit PappSzilágyi, *p. II, § 2 sequ.*, parum differt a nostra: differentias praecipuas suis locis exponemus.

SECTIO I

De subjecto idoneo sacrae ordinationis.

109. In veteri lege Deus sacerdotium reservaverat Aaron ejusque filiis; ministros vero voluit assumi ex una tribu Levi, qui proinde appellati fuerunt *Levitae*. Christus D. nihil hujusmodi in nova lege constituit; sed dum ex una parte Deus ad statum clericalem appellat quos vult, ex omni tribu et lingua et populo et natione, ex alia autem parte vel ipse Deus jure sive positivo sive naturali, vel deinde Ecclesia, potestate a Deo recepta, aliquas personas prohibuit a statu clericali sive in perpetuum sive ad tempus, perdurantibus scilicet certis circumstantiis. Igitur dici potest subjectum idoneum sacrae ordinationis esse personam vocatam a Deo, et non impeditam: quod fusiori indiget declaratione.

Articulus I

De divina vocatione ad statum clericalem.

110. Omnes admittunt, si excipias illos qui divinam providentiam aut ordinem supernaturalem detrectant, Deum,

independenter a creaturae meritis, aliquos prae aliis eligere ad statum sacerdotalem, et nonnullos inter istos ad dignitatem episcopalem, eosdemque praeparare dotibus seu corporis seu animi congruis ad sacra ministeria digne et laudabiliter obeunda. Hic divinae supernaturalis providentiae actus est divina vocatio ad statum clericalem (1). Diximus *ad statum sacerdotalem... ad dignitatem episcopalem*, quia cum alii clericales gradus a prima tonsura ad diaconatum inclusive in praesenti Ecclesiae disciplina sint via ad presbyteratum, juxta ordinariam oeconomiam divinae providentiae non datur vocatio divina ad aliquem ipsorum terminative. Nos in praesenti loquimur nominatim de vocatione ad statum sacerdotalem, seu de vocatione *ecclesiastica*, non autem de vocatione ad dignitatem episcopalem. Haec autem divina vocatio ecclesiastica esse non solet absoluta, et auferre humanam libertatem: hinc frustrari potest sive ex culpa tum ipsius personae vocatae tum aliorum, sive extra culpam. Insuper haec vocatio concipi et esse potest dupliciter: vel imperativa, ita ut Deus vocans imponat etiam obligationem parendi, vel invitativa tantum, ita ut Deus invitet quidem ad statum clericalem, sed obligationem strictam saltem gravem non imponat.

111. Ex dictis vero jam patet non vocatum a Deo ad statum sacerdotalem, non debere sacerdotium, et ideo nec primam tonsuram aliosque ordines recipere. Sacrae litterae id expresse tradunt. S. Paulus, ad *Hebr.*, V, 4, loquens de sacerdotio christiano ait: *Nec quisquam sumit sibi honorem, sed qui vocatur a Deo tanquam Aaron. Sic et Christus non semetipsum clarificavit ut pontifex fieret, sed qui locutus est ad eum: FILIUS MEUS ES TU.* Unde Apostoli, *Act. I*, 24, ut in locum Judae alium subrogarent, sic Deum deprecati sunt: *Tu, Domine...*, ostende quem elegeris. Et ipse Christus D., *Joan.*, X, 1: *Qui non intrat per ostium in ovile ovium..., fur est et latro; qui autem intrat per ostium, pastor est ovium.* Et rursus, *Joan.*, XV, 16: *Non vos me elegistis, sed ego elegi vos... ut fructum*

(1) Habert, *De ordine*, p. 3, cap. I. Hic auctor ex S. Alph., VI, n. 802, egregie disputat de divina vocatione.

afferatis, et fructus vester maneat. Et rursus *Luc.*, X, 2: *Rogate dominum messis, ut mittat operarios in messem suam.* SS. Patres idem repetunt; sufficiat citare S. Bernardum, qui in *Tract. de convers. ad Clericos*, cap. XIX, contra illos qui non vocati in clerum se introducunt, sic invehitur: « Unde tantus praelationis ardor? unde ambitionis impudentia tanta? unde vesania tanta praesumptionis humanae? Audetne quis vestrum terreni cujuslibet reguli, non praecipiente, aut etiam prohibente eo, occupare ministeria, praeripere beneficia, negotia dispensare »? Tandem non una ratio idem confirmat. Nam 1° non vocatus ad sacram ordinationem accedens agit contra voluntatem Dei, ejusque supremam auctoritatem laedit, uti indicant verba relata S. Bernardi. 2° Ejus ministerium erit infructuosum, tum quia ipse non est aptus ecclesiasticis muneribus, tum quia deest benedictio Dei, a quo omnis spiritualis fructus est repetendus juxta illud: *Neque qui plantat est aliquid, neque qui rigat, sed qui incrementum dat Deus*, I^a Cor., III, 7. Insuper hoc speciale habet status sacerdotalis ut destinetur ad officium mediationis inter Deum et homines, intercessionis apud divinam misericordiam et dispensationis mysteriorum Dei; atqui nemo mediatoris partes assumere debet, nisi admittatur a partibus quorum interest, et praesertim a Deo a quo pendet nostra reconciliatio; nemo etiam se ingerere proprio nutu debet in dispensationem mysteriorum Christi. 3° Ipse carebit auxiliis particularibus quae Deus reservat electis suis, quaeque jugum divinum reddunt suave et onus leve. Hinc ipse poterit quidem et debebit obligationes clericales adimplere, cum gratia sufficiens nemini desit, sed illis auxiliis destitutus difficile easdem rite adimplebit (1).

112. Quid vero si quis non vocatus ingressus sit? Si ordines minores non est praetergressus, recedat. Et quidem si dubius de sua vocatione primam tonsuram et ordines minores recepit, per se non peccavit, saltem graviter. Nam ex Conc. Trid., *sess. XXIII, cap. XVIII, de ref.*, prima tonsura

(1) Habert, *l. c.*; S. Alph., *l. c.*; Icard, *Prael. juris can.*, n. 316.

conferri potest pueris *quorum indoles et voluntas spem afferat eos ecclesiasticis ministeriis perpetuo inservituros.* Unde deducitur non requiri certitudinem vocationis ad licitam primae tonsurae susceptionem, quod et de ordinibus minoribus repetendum esse putamus. Si vero certus de non vocatione ad primam tonsuram et minores ordines accessit, peccavit; sed utrum peccatum fuerit mortale, saltem ob voluntatem recipiendi ordines sacros, nolumus definire.

Casus gravior est si non vocatus ordines etiam sacros recepit. Doctores rationibus supra allatis innixi eundem a peccato gravi non excusant, saltem si certus erat de non vocatione (1). Putamus a temeritate graviter culpabili neque illum excusari, qui sine debita investigatione divinae voluntatis, aut in dubio de vocatione ad sacros ordines accessit. Interim tamen taliter ordinatus non debet de propria salute desperare, memor doctrinae catholicae quod Deus vult omnes homines salvos fieri. Peracta itaque de propria temeritate poenitentia, studeat suis obligationibus rite satisfacere, orationibus et laboriosis poenitentiae exercitationibus petens a Deo ulteriora gratiae auxilia; docet enim Conc. Trid., *sess. VI, cap. XI*: « Deus impossibilia non jubet, sed jubendo monet et facere quod possis, et petere quod non possis, et adjuvat ut possis ». Igitur repetendum ei est illud Augustini: *Fac ut voceris.*

113. E contrario ex dictis pariter evidens est vocatum a Deo debere statum clericalem amplecti, et non retardari neque falsae humilitatis praetextu, neque multo minus praetextu commodorum temporalium. SS. Patres id passim inculcant. S. Athanasius, epistola ad Dragontium Manathum qui episcopatum recusabat, rationibus et exemplis v. g. Joanae illum revincit, singillatimque refellit quae opponebat momenta, scilicet vitae solitariae et contemplationis studium, juramentum quo se obstrinxerat numquam acceptaturum dignitates ecclesiasticas, agitationes et motus, quibus vix potest esse vacuus episcopus, et peccandi occasiones et pericula quibus continuo est expositus. Et S. Augustinus, li-

(1) S. Alph., *l. c.*, n. 803; Habert, *l. c.*

cet olim ad sacerdotium raptus quodammodo invitus, scribit tamen *epist. 48, alias 81*, ad Eudoxium : « Vos autem, fratres, cohortamur in Domino, ut propositum vestrum custodiat et in eo usque in finem perseveretis ; ac si quam operam vestram mater Ecclesia desideraverit, nec elatione avida suscipiatis, nec blandiente desidia respuatis, sed miti corde obtemperetis Deo, cum mansuetudine portantes eum, qui vos regit..., nec vestrum otium necessitatibus Ecclesiae praeponatis : cui parturienti si nulli boni ministrare vellent, quomodo nasceremini, non inveniretis ». In genere omnes sancti viri, propriae infirmitatis conscii, gradus ecclesiasticos refugerunt, quamdiu perspectam non habuere Dei voluntatem ; at ubi ipsis haec innotuit, paruerunt statim.

114. Quid vero si quis vocatus introire recusat ? Si eidem constat absoluta et imperativa Dei voluntas (*n. 110*), reus foret peccati mortalis, ut per se patet (1). De hoc casu intelligimus scriptores illos qui tradunt aequalis esse periculi officium sacerdotale usurpare, Deo non vocante, et illud detrectare, Deo vocante. Si absoluta et imperativa Dei voluntas eidem non innotescit, sequitur nec strictum praeceptum saltem grave amplectendi statum clericalem constare ; et ideo taliter vocatus, renuens obtemperare, est quidem valde vituperandus, sed non videtur posse reprehendi de culpa saltem gravi. Hinc episcopus promovendus ad subdiaconatum monet liberos esse ut ad saecularia vota transcant, licet existimet eosdem suum propositum considerate perpendisse (2). Et S. Poenitentiaria, die 27 Aug. 1829, respondit non esse cogendum ad suscipiendos sacros ordines clericum qui, licet a suis superioribus electus et a suo confessario dignus iudicatus sacro ministerio, obtemperare illorum monitis renuit causa humilitatis vel timore inimicorum : nec etiam cogendum censuit diaconum ad suscipiendum presbyteratus ordinem. Haec intelligimus de coactione tum externa, tum interna, onerata scilicet graviter conscientia : sed de coactione ad ordines rursus redibit sermo in altera sectione hujus capituli.

(1) Icard, *op. cit.*, n. 318.

(2) Icard, *l. c.*, n. 319.

115. Remanet ut videamus quomodonam divinam vocationem nos dignoscere valeamus : in qua re piis ad clericatum alumnis tot anxietates. In primis animadvertimus, exceptis casibus evidentibus, neminem suo proprio iudicio, nisi temere, posse definire se non esse a Deo vocatum, et multo minus se esse a Deo vocatum ad sacros ordines. Revera *Act.*, IX, 6, Deus Saulo roganti non declarat quid vellet ipsum facere, sed ad Ananiam mittit : *Et ibi dicitur tibi*, inquit, *quid te oporteat facere*. Et *Act.*, X, 5, dicitur Cornelio Centurioni : *Accersi Simonem : hic dicet tibi quid te oporteat facere*. Sancti Patres idem confirmant tum exemplo, honorem clericatus declinando, donec per pastores vocationem suam exploratam habuerunt, tum doctrina, repetendo fugiendas Ecclesiae dignitates, si nullus eas imponat, obtemperandum, quando imponuntur. Tandem prudentia humana in re tanti momenti idem suadet, quia sacerdotium perfectionem praeexigit ; atqui ex S. Thoma, 2. 2., q. 185, *art. 1, ad 2um*, praesumptuosum est quod aliquis perfectum se reputet, et praeterea circa se saepe fallitur homo, et putat se habere bona quae revera non habet. Demum humanae rationes, diabolus ipse possunt nos contra divinam voluntatem aut ad statum clericalem impellere, aut ab eodem avertere. Igitur ad explorandam nostram vocationem plerumque consilium ab aliis quaerere debemus ; et heic etiam applicatur adagium : *Nemo iudex in causa propria*. Scilicet in primis episcopi est explorare vocationem ; et ideo olim clerici sub episcopi oculis instituebantur in episcopio seu domo episcopali, de qua re in *cap. IV*. Vices episcopi hodie supplet pro foro interno confessarius (aut alius sacerdos electus a candidato, sed etiam in hoc casu decet ut candidatus consulat suum confessarium) ; pro foro externo rector seminarii, si agitur de seminarii alumnis, vel si agitur de caeteris non alumnis seminarii, parochus aut alius sacerdos qui eosdem dirigit. At episcopus est qui, facto scrutinio de quo in *cit. cap. IV*, candidatum tandem vel rejicit vel admittit, iudicans esse necessarium vel utilem suis ecclesiis, juxta Conc. Trid., *sess. XXIII, cap. XVI, de ref.*

116. Hoc posito, aliquando impedimentum existens est

argumentum evidens non vocationis, si nempe Titius a nativitate laborat impedimento perpetuo et absque spe dispensationis, e. g. si est a nativitate mutus, surdus, abstemius; vel si sortitus est agrestem indolem, animum ferocem, levem ac instabilem, mollem ac ignavum, ingenium obtusum et plumbeum, scientiis acquirendis nullatenus idoneum; vel si semper habuit et habet contrarietatem erga ecclesiastica ministeria, et semper habuit et habet propensionem erga saecularia negotia, etc. Si hoc impedimentum non est a nativitate, sed adventitium, per se non probat vocationem antea non adfuisse; sed cum ex hypothese hoc impedimentum sit perpetuum et non patitur dispensationem, inutile est, ipso extante, loqui de vocatione; e. g. si Titius adulta aetate mutus evasit, aut iracundiae vel violentiae deditus est, quae vitia vix penitus abradi queunt, etc. Impedimentum vero de se perpetuum, sed dispensabile, e. g. in genere irregularitas, constituit praesumptionem, non vero probationem contra vocationem. Proinde irregularis, si omnia pro vocatione concurrunt, de quibus infra, petet dispensationem; et solum si haec dispensatio sine illius culpa a legitimo superiore recusatur, merito potest haec recusatio haberi tamquam argumentum praevaleans non vocationis. Haec facile applicabis impedimento quod resultat ex vinculo matrimoniali existenti, vel ex defectu tituli canonici, etc. Immo impedimentum quod per se cessat, aut statim tollitur, e. g. defectus confirmationis, defectus debitaе aetatis, etc., nec praesumptionem constituit contra vocationem: solum candidatus promoveri non potest antequam ab impedimento liber evaserit. Tandem nec defectus debitaе scientiae et debitaе sanctitatis est per se signum certum contra vocationem, quia ii defectus possunt a negligentia et culpa candidati procedere.

117. Caeterum indicia vocationis ecclesiasticae aliquando sunt extraordinaria et ferme miraculosa, cum nempe Deus medio aliquo extraordinario suam voluntatem manifestat. Ita vocatus fuit S. Gregorius M., S. Ambrosius etc., ne de vocatione S. Pauli loquamur; ita et ille vocaretur cui episcopus ob absolutam Ecclesiae necessitatem imponeret obliga-

tionem strictam suscipiendi ordines, de qua re alias; aut ille quem insoliti Spiritus Sancti motus interiores ac inspirationes in statum clericalem impellunt. In his casibus non solum vocatio est omnino evidens, sed etiam satis apparet vocationem esse imperativam. At hanc manifestationem divinae voluntatis, praecise quia extraordinariam, nos sperare nec possumus nec debemus. Signum ordinarium vocationis ecclesiasticae est sensus quidam supernaturalis hominem inclinans ad amplectendum statum clericalem intuitu gloriae Dei et salutis proximorum; Deus enim non vocat communiter hominem ad statum clericalem, quin illum interius inclinet aspiratione quadam supernaturali, quae non est semper sensibilis, et quandoque est impugnata affectibus contrariis naturae, vel etiam timore quem animae incutit onus grave ministerii sacerdotalis. Hanc inclinationem necessario comitatur ardens charitas erga Deum et erga proximum propter Deum, sacrorum studium, rerum divinarum cura quam perbelle describit S. Hieronymus in suo Nepotiano adhuc clerico: « Erat sollicitus si niteret altare, si parietes absque fuligine, si pavimenta tersa, si janitor creber in porta, si vela semper in ostiis, si sacrarium mundum, si vasa luculenta, et in omnes caeremonias pia sollicitudo disposita, non minus, non majus negligebat officium ». Si adest haec inclinatio constans et fortis ex recto fine cum aliis indicatis affectibus et cum debita scientia ac debita sanctitate, nec ullum aliud impedimentum obest, et si tandem episcopus, facto scrutinio, candidatum admittit et iudicat necessarium aut utilem, vocatio divina est moraliter certa; licet retinenda sit invitativa tantum, cum praeceptum seu imperium divinum non constet.

118. Igitur in praxi haec servetur regula. In primis candidatus conscientiam suam, si opus habet, seria poenitentia expurget, vitiosos habitus emendet, intermissa pietatis studia revocet, ut Dei vocatio et genuina naturae propensio se promant. Deinde abscondita cordis sui sincere denudet, sinus et recessus conscientiae aperiat suo moderatori, qui hoc modo ejus indolem, ingenium, animi propensionem, divinas motiones, incrementa virtutum percipiet; et simul lumen

afferatis, et fructus vester maneat. Et rursus *Luc.*, X, 2: *Rogate dominum messis, ut mittat operarios in messem suam.* SS. Patres idem repetunt; sufficiat citare S. Bernardum, qui in *Tract. de convers. ad Clericos, cap. XIX*, contra illos qui non vocati in clerum se introducunt, sic invehitur: « Unde tantus praelationis ardor? unde ambitionis impudentia tanta? unde vesania tanta praesumptionis humanae? Audetne quis vestrum terreni cujuslibet reguli, non praecipiente, aut etiam prohibente eo, occupare ministeria, praeripere beneficia, negotia dispensare »? Tandem non una ratio idem confirmat. Nam 1° non vocatus ad sacram ordinationem accedens agit contra voluntatem Dei, ejusque supremam auctoritatem laedit, uti indicant verba relata S. Bernardi. 2° Ejus ministerium erit infructuosum, tum quia ipse non est aptus ecclesiasticis muneribus, tum quia deest benedictio Dei, a quo omnis spiritualis fructus est repetendus juxta illud: *Neque qui plantat est aliquid, neque qui rigat, sed qui incrementum dat Deus, I Cor., III, 7.* Insuper hoc speciale habet status sacerdotalis ut destinetur ad officium mediationis inter Deum et homines, intercessionis apud divinam misericordiam et dispensationis mysteriorum Dei; atqui nemo mediatoris partes assumere debet, nisi admittatur a partibus quorum interest, et praesertim a Deo a quo pendet nostra reconciliatio; nemo etiam se ingerere proprio nutu debet in dispensationem mysteriorum Christi. 3° Ipse carebit auxiliis particularibus quae Deus reservat electis suis, quaeque jugum divinum reddunt suave et onus leve. Hinc ipse poterit quidem et debebit obligationes clericales adimplere, cum gratia sufficiens nemini desit, sed illis auxiliis destitutus difficile easdem rite adimplebit (1).

112. Quid vero si quis non vocatus ingressus sit? Si ordines minores non est praetergressus, recedat. Et quidem si dubius de sua vocatione primam tonsuram et ordines minores recepit, per se non peccavit, saltem graviter. Nam ex *Conc. Trid., sess. XXIII, cap. XVIII, de ref.,* prima tonsura

(1) Habert, *l. c.*; S. Alph., *l. c.*; Icard, *Prael. juris can., n. 316.*

conferri potest pueris *quorum indoles et voluntas spem afferat eos ecclesiasticis ministeriis perpetuo inservituros.* Unde deducitur non requiri certitudinem vocationis ad licitam primae tonsurae susceptionem, quod et de ordinibus minoribus repetendum esse putamus. Si vero certus de non vocatione ad primam tonsuram et minores ordines accessit, peccavit; sed utrum peccatum fuerit mortale, saltem ob voluntatem recipiendi ordines sacros, nolumus definire.

Casus gravior est si non vocatus ordines etiam sacros recepit. Doctores rationibus supra allatis innixi eundem a peccato gravi non excusant, saltem si certus erat de non vocatione (1). Putamus a temeritate graviter culpabili neque illum excusari, qui sine debita investigatione divinae voluntatis, aut in dubio de vocatione ad sacros ordines accessit. Interim tamen taliter ordinatus non debet de propria salute desperare, memor doctrinae catholicae quod Deus vult omnes homines salvos fieri. Peracta itaque de propria temeritate poenitentia, studeat suis obligationibus rite satisfacere, orationibus et laboriosis poenitentiae exercitationibus petens a Deo ulteriora gratiae auxilia; docet enim *Conc. Trid., sess. VI, cap. XI*: « Deus impossibilia non jubet, sed jubendo monet et facere quod possis, et petere quod non possis, et adjuvat ut possis ». Igitur repetendum ei est illud Augustini: *Fac ut voceris.*

113. E contrario ex dictis pariter evidens est vocatum a Deo debere statum clericalem amplecti, et non retardari neque falsae humilitatis praetextu, neque multo minus praetextu commodorum temporalium. SS. Patres id passim inculcant. S. Athanasius, epistola ad Dragontium Manathum qui episcopatum recusabat, rationibus et exemplis v. g. Joanae illum revincit, singillatimque refellit quae opponebat momenta, scilicet vitae solitariae et contemplationis studium, juramentum quo se obstrinxerat numquam acceptaturum dignitates ecclesiasticas, agitationes et motus, quibus vix potest esse vacuus episcopus, et peccandi occasiones et pericula quibus continuo est expositus. Et S. Augustinus, li-

(1) S. Alph., *l. c.*, n. 803; Habert, *l. c.*

cet olim ad sacerdotium raptus quodammodo invitus, scribit tamen *epist.* 48, *alias* 81, ad Eudoxium : « Vos autem, fratres, cohortamur in Domino, ut propositum vestrum custodiatis et in eo usque in finem perseveretis ; ac si quam operam vestram mater Ecclesia desideraverit, nec elatione avida suscipiatis, nec blandiente desidia respuatis, sed miti corde obtemperetis Deo, cum mansuetudine portantes eum, qui vos regit..., nec vestrum otium necessitatibus Ecclesiae praeponatis : cui parturienti si nulli boni ministrare vellent, quomodo nasceremini, non inveniretis ». In genere omnes sancti viri, propriae infirmitatis conscii, gradus ecclesiasticos refugerunt, quamdiu perspectam non habuere Dei voluntatem ; at ubi ipsis haec innotuit, paruerunt statim.

114. Quid vero si quis vocatus introire recusat ? Si eidem constat absoluta et imperativa Dei voluntas (*n.* 110), reus foret peccati mortalis, ut per se patet (1). De hoc casu intelligimus scriptores illos qui tradunt aequalis esse periculi officium sacerdotale usurpare, Deo non vocante, et illud detrectare, Deo vocante. Si absoluta et imperativa Dei voluntas eidem non innotescit, sequitur nec strictum praeceptum saltem grave amplectendi statum clericalem constare ; et ideo taliter vocatus, renuens obtemperare, est quidem valde vituperandus, sed non videtur posse reprehendi de culpa saltem gravi. Hinc episcopus promovendos ad subdiaconatum monet liberos esse ut ad saecularia vota transcant, licet existimet eosdem suum propositum considerate perpendisse (2). Et S. Poenitentiaria, die 27 *Aug.* 1829, respondit non esse cogendum ad suscipiendos sacros ordines clericum qui, licet a suis superioribus electus et a suo confessario dignus iudicatus sacro ministerio, obtemperare illorum monitis renuit causa humilitatis vel timore inimicorum : nec etiam cogendum censuit diaconum ad suscipiendum presbyteratus ordinem. Haec intelligimus de coactione tum externa, tum interna, onerata scilicet graviter conscientia : sed de coactione ad ordines rursus redibit sermo in altera sectione hujus capituli.

(1) Icard, *op. cit.*, n. 318.

(2) Icard, *l. c.*, n. 319.

115. Remanet ut videamus quomodonam divinam vocationem nos dignoscere valeamus : in qua re piis ad clericatum alumnis tot anxietates. In primis animadvertimus, exceptis casibus evidentibus, neminem suo proprio iudicio, nisi temere, posse definire se non esse a Deo vocatum, et multo minus se esse a Deo vocatum ad sacros ordines. Revera *Act.*, IX, 6, Deus Saulo roganti non declarat quid vellet ipsum facere, sed ad Ananiam mittit : *Et ibi dicitur tibi*, inquit, *quid te oporteat facere*. Et *Act.*, X, 5, dicitur Cornelio Centurioni : *Accersi Simonem : hic dicit tibi quid te oporteat facere*. Sancti Patres idem confirmant tum exemplo, honorem clericatus declinando, donec per pastores vocationem suam exploratam habuerunt, tum doctrina, repetendo fugiendas Ecclesiae dignitates, si nullus eas imponat, obtemperandum, quando imponuntur. Tandem prudentia humana in re tanti momenti idem suadet, quia sacerdotium perfectionem praeexigit ; atqui ex S. Thoma, 2. 2., q. 185, *art.* 1, *ad* 2um, praesumptuosum est quod aliquis perfectum se reputet, et praeterea circa se saepe fallitur homo, et putat se habere bona quae revera non habet. Demum humanae rationes, diabolus ipse possunt nos contra divinam voluntatem aut ad statum clericalem impellere, aut ab eodem avertere. Igitur ad explorandam nostram vocationem plerumque consilium ab aliis quaerere debemus ; et heic etiam applicatur adagium : *Nemo iudex in causa propria*. Scilicet in primis episcopi est explorare vocationem ; et ideo olim clerici sub episcopi oculis instituebantur in episcopio seu domo episcopali, de qua re in *cap.* IV. Vices episcopi hodie supplet pro foro interno confessarius (aut alius sacerdos electus a candidato, sed etiam in hoc casu decet ut candidatus consulat suum confessarium) ; pro foro externo rector seminarii, si agitur de seminarii alumnis, vel si agitur de caeteris non alumnis seminarii, parochus aut alius sacerdos qui eosdem dirigit. At episcopus est qui, facto scrutinio de quo in *cit.* *cap.* IV, candidatum tandem vel rejicit vel admittit, iudicans esse necessarium vel utilem suis ecclesiis, juxta Conc. Trid., *sess.* XXIII, *cap.* XVI, *de ref.*

116. Hoc posito, aliquando impedimentum existens est

argumentum evidens non vocationis, si nempe Titius a nativitate laborat impedimento perpetuo et absque spe dispensationis, e. g. si est a nativitate mutus, surdus, abstemius; vel si sortitus est agrestem indolem, animum ferocem, levem ac instabilem, mollem ac ignavum, ingenium obtusum et plumbeum, scientiis acquirendis nullatenus idoneum; vel si semper habuit et habet contrarietatem erga ecclesiastica ministeria, et semper habuit et habet propensionem erga saecularia negotia, etc. Si hoc impedimentum non est a nativitate, sed adventitium, per se non probat vocationem antea non adfuisse; sed cum ex hypothese hoc impedimentum sit perpetuum et non patitur dispensationem, inutile est, ipso extante, loqui de vocatione; e. g. si Titius adulta aetate mutus evasit, aut iracundiae vel violentiae deditus est, quae vitia vix penitus abradi queunt, etc. Impedimentum vero de se perpetuum, sed dispensabile, e. g. in genere irregularitas, constituit praesumptionem, non vero probationem contra vocationem. Proinde irregularis, si omnia pro vocatione concurrunt, de quibus infra, petet dispensationem; et solum si haec dispensatio sine illius culpa a legitimo superiore recusatur, merito potest haec recusatio haberi tamquam argumentum praevaleans non vocationis. Haec facile applicabis impedimento quod resultat ex vinculo matrimoniali existenti, vel ex defectu tituli canonici, etc. Imo impedimentum quod per se cessat, aut statim tollitur, e. g. defectus confirmationis, defectus debitaе aetatis, etc., nec praesumptionem constituit contra vocationem: solum candidatus promoveri non potest antequam ab impedimento liber evaserit. Tandem nec defectus debitaе scientiae et debitaе sanctitatis est per se signum certum contra vocationem, quia ii defectus possunt a negligentia et culpa candidati procedere.

117. Caeterum indicia vocationis ecclesiasticae aliquando sunt extraordinaria et ferme miraculosa, cum nempe Deus medio aliquo extraordinario suam voluntatem manifestat. Ita vocatus fuit S. Gregorius M., S. Ambrosius etc., ne de vocatione S. Pauli loquamur; ita et ille vocaretur cui episcopus ob absolutam Ecclesiae necessitatem imponeret obliga-

tionem strictam suscipiendi ordines, de qua re alias; aut ille quem insoliti Spiritus Sancti motus interiores ac inspirationes in statum clericalem impellunt. In his casibus non solum vocatio est omnino evidens, sed etiam satis apparet vocationem esse imperativam. At hanc manifestationem divinae voluntatis, praecise quia extraordinariam, nos sperare nec possumus nec debemus. Signum ordinarium vocationis ecclesiasticae est sensus quidam supernaturalis hominem inclinans ad amplectendum statum clericalem intuitu gloriae Dei et salutis proximorum; Deus enim non vocat communiter hominem ad statum clericalem, quin illum interius inclinet aspiratione quadam supernaturali, quae non est semper sensibilis, et quandoque est impugnata affectibus contrariis naturae, vel etiam timore quem animae incutit onus grave ministerii sacerdotalis. Hanc inclinationem necessario comitatur ardens charitas erga Deum et erga proximum propter Deum, sacrorum studium, rerum divinarum cura quam perbelle describit S. Hieronymus in suo Nepotiano adhuc clerico: « Erat sollicitus si niteret altare, si parietes absque fuligine, si pavimenta tersa, si janitor creber in porta, si vela semper in ostiis, si sacrarium mundum, si vasa luculenta, et in omnes caeremonias pia sollicitudo disposita, non minus, non majus negligebat officium ». Si adest haec inclinatio constans et fortis ex recto fine cum aliis indicatis affectibus et cum debita scientia ac debita sanctitate, nec ullum aliud impedimentum obest, et si tandem episcopus, facto scrutinio, candidatum admittit et iudicat necessarium aut utilem, vocatio divina est moraliter certa; licet retinenda sit invitativa tantum, cum praeceptum seu imperium divinum non constet.

118. Igitur in praxi haec servetur regula. In primis candidatus conscientiam suam, si opus habet, seria poenitentia expurget, vitiosos habitus emendet, intermissa pietatis studia revocet, ut Dei vocatio et genuina naturae propensio se promant. Deinde abscondita cordis sui sincere denudet, sinus et recessus conscientiae aperiat suo moderatori, qui hoc modo ejus indolem, ingenium, animi propensionem, divinas motiones, incrementa virtutum percipiet; et simul lumen